

ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครธนบุรี
(Problems in the Teaching of Geography in Bangkok and
Theaburi Lower Secondary Schools)

โดย

นางสาว จารีย์ จิตรบุสนธิ ค.บ.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาค้นคว้า เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชามัธยมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๓

000333

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

11/22 2513

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ (.....)
..... กรรมการ
..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

อาจารย์ ทิฆุณทรี

วาสนอนสีหิ

วันที่ 27 เดือน เมษายน พ.ศ. 2513

เรื่อง ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา
ผู้วิจัย นางสาว จารีย์ จิตรนุสนธิ์
แผนกวิชา มัธยมศึกษา
ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์ พิบูลศรี วาสนาสมสิทธิ์
วัน เดือน ปี ๒๔ เมษายน ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการ เสนอแนะข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดีขึ้น

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากร โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม ๓๓ แห่ง ตัวแทนประชากรคือครูภูมิศาสตร์ จำนวน ๕๐ คน และนักเรียนจำนวน ๓๐๐ คน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง

สรุปผลของการวิจัย

ผลของการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนมากได้รั้มปริญญาตรีและมีประสบการณ์การสอนมานานประมาณ ๔ ปี ครูชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ เพราะเห็นความสำคัญของวิชานี้ และเห็นความสำคัญของการกำหนดความมุ่งหมายการสอน จึงมีการเตรียมการสอนที่ ทั้งได้ปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีที่สามารถคิดอย่างมีเหตุผลและแก้ปัญหาได้ วิธีสอนส่วนมากใช้แบบบรรยายและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน ในการวิจัยนั้นครูใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย ปัญหาการสอนที่พบคือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอนและหนังสือวิชาการไม่เพียงพอแก่การค้นคว้า

ครูภูมิศาสตร์ให้ข้อเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ปร
มวลการสอน คู่มือครู และแบบเรียนให้ทันต่อเหตุการณ์ โรงเรียนควรมีอุปกรณ์และหนังสือ
วิชาการให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการสอนวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนชอบวิชาภูมิศาสตร์
ต้องการครูที่ มีความรู้ดี มีวิธีการสอนทันสมัย ชอบการสอนแบบบรรยายและใช้อุปกรณ์การ
ประกอบการสอน ชอบให้มีการจัดไปศึกษานอกสถานที่และต้องการให้มีการวัดผล เมื่อสอนจบ
บทเรียน เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์นั้น นักเรียนให้ความเห็นว่า เวลาเรียนวิชา
ภูมิศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นมีน้อยเกินไป กระทรวงศึกษาธิการควรเพิ่มจำนวน
ชั่วโมงเรียนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การปรับปรุงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ กับลคนี้จำเป็นคืออาศัย
ความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย คือตัวครูเองต้องปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพ
สังคม มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี สามารถเลือกใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม จัด
กิจกรรมการสอนที่น่าสนใจ และมีประโยชน์เพื่อเป็นการ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่
นักเรียน การวัดผลควรจัดทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรู้ขอบพร้อมและนำมาแก้ไขให้การสอนค
งยิ่งขึ้น ครูต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ด้วยการอ่านหนังสือ ฟังข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน เข
ร่วมประชุมทางวิชาการ ไปทัศนศึกษา เพื่อนำเอาความรู้และประสบการณ์มาถ่ายทอดแก่นักเรียน
และเพื่อนครูด้วยกัน

กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการอบรมครูและนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรจัด
บริการค้ำจัดหาอุปกรณ์และอื่น ๆ ที่จะเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ครูและนักเรียน

การสอนวิชาภูมิศาสตร์จะประสบผลสำเร็จด้วยดียิ่งขึ้น ถ้าข้อเสนอแนะเหล่านี้จะได
รับความสนใจจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำไปพิจารณา เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติต่อไป

Thesis Title : Problems in the Teaching of
Geography in Bangkok and Thonburi
Lower Secondary Schools.
Name : Miss Charee Chitnuson
Department : Secondary Education
Advisor : Mrs. Pibulsri Wasanasomsithi
Date : April 24, 1970.

ABSTRACT

Purposes :

The purpose of this research was to study the problems in the teaching of Geography in Bangkok and Thonburi, Lower Secondary Schools in order to suggest ideas to improve the teaching of Geography.

Procedures :

The questionnaires were sent to 90 teachers and 300 students in 33 Government Lower Secondary Schools in Bangkok and Thonburi. The collected data was analyzed in percentage and presented the conclusion in tables with explanations.

Conclusions :

The results of this research were that most of the teachers had graduated and had about 8 years of

teaching experience. The teachers had good attitudes toward the teaching of Geography because they realized the significance of this subject and they realized the Objectives of instruction ; therefore , they planned well before teaching, and they encouraged the students to have good attitude , critical thinking and problem-solving ability. Lectures with instructional aids were most commonly used to teach Geography. Subjctive tests and objctive tests were used in measurment and evaluation. The lack of instructional aids and textbooks were the major problems. The teachers gave the suggestion that The Ministry of Education should make the curriculum, the course of study, the curriculum guide and textbooks more practical . The school should provide enough instnctional aids and textbooks.

The ideas of the students toward the teaching of Geography were that they had good attitude toward Geography and that they wanted well-qualified teachers. They liked the Lecture Method with instructional aids; they want to have field-trips; measurement and evaluation at the end of each lesson. The students thought that not enough time was alloted to the study of Geography. The Ministry of Education should require more hours. Suggestion :

The ideas of the researcher toward the teaching of Geography were that the teaching of Geography

would be successful if all person who are involved would cooperate.

The teachers should select a method of teaching appropriate to their society . They should have planned well before teaching and use appropriate instructional aids most suitable to the teaching of Geography . Activities should be interesting and meaningful to the students. Students' progress should be evaluated continuously, and the results of the evaluation should be considered as a guideline. The teachers should improve themselves by studying, reading, listening to the radio, participating in conferences and trips : so that they can enlarge their knowledge and share the knowledge with students and other teachers.

The Ministry of Education should provide for teacher conferences and inservice training.

The administrator should select and provide meaningful educational experiences, instructional aids and activities for teachers and students.

Teaching Geography will be successful if these suggestions are put into practice, cooperatively by all persons concerned.

กติกกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัญหาการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา " ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานไปด้วยดีและประสบความสำเร็จเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. จรุงทัศน์ พุกกะมาน ที่ได้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์ปัญญาสิทธิ์ วาสบสมสิทธิ์ ผู้ควบคุมงานวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำชี้แจงและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัย และ อาจารย์ ประคอง วรรณสุต ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการวิจัย การออกแบบสอบถาม และ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งสามเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ตลอดจนนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย ในการรวบรวมข้อมูลมาทำการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

จารย์ จิตรนุสนธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ถึติกรรรมประกาศ	ข
รายการตารางประกอบ	ฃ
บทนำ	
๑ บทนำ	๑
๒ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
ความจำกัดของการวิจัย	๖
ค่าจำกัดความ	๗
๒ การวิจัยและการค้นคว้าอันที่เกี่ยวข้อง	๘
๓ วิธีการดำเนินงานและวิธีรวบรวมข้อมูล	๒๕
ตัวแผนประชากรและวิธีสุ่มตัวแผนประชากร	๒๘
เครื่องมือ	๓๒
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๖
๕ สรุปผลและอภิปรายผลของการวิจัย	๑๑๗
สรุปผลของการวิจัย	๑๑๗
อภิปรายผลของการวิจัย	๑๒๘
ข้อเสนอแนะ	๑๓๐

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า	
๑	จำนวนครูที่เป็นตัวแทนประชากร	๒๔
๒	จำนวนนักเรียนที่เป็นตัวแทนประชากร	๓๐
๓.	วิชาอื่นที่ครูภูมิศาสตร์ทำการสอน	๓๔
๔	ความสัมพันธ์ระหว่างชั่วโมงที่ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์กับจำนวน ชั่วโมงที่ครูสอนวิชาอื่น	๓๘
๕	งานพิเศษที่นอกเหนือไปจากการสอน	๔๐
๖	งานพิเศษอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการสอนประจำที่โรงเรียน	๔๖
๗	เหตุผลที่ครูชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์	๔๓
๘	เหตุผลที่ครูไม่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์	๔๔
๙	หนังสือที่ครูภูมิศาสตร์ใช้สอนประกอบการสอนวิชาภูมิศาสตร์	๔๕
๑๐	ทัศนคติที่ครูภูมิศาสตร์ปลุกฝังแก่นักเรียนในการสอนแต่ละชั่วโมง ...	๕๐
๑๑	โอกาสที่ครูภูมิศาสตร์สอนให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี	๕๑
๑๒	วิธีการสอนที่ครูภูมิศาสตร์ใช้ในปัจจุบัน	๕๒
๑๓	วิธีการสอนแบบบรรยายที่ครูภูมิศาสตร์ใช้สอนในปัจจุบัน	๕๓
๑๔	ความรู้สึกรักของครูภูมิศาสตร์เมื่อสอนจบแต่ละชั่วโมง	๕๔
๑๕	ปัญหาการสอนที่ครูภูมิศาสตร์มักประสบ	๕๖
๑๖	บุคคลที่ครูภูมิศาสตร์ขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาการสอน	๕๗
๑๗	ปัญหาของนักเรียนที่ครูภูมิศาสตร์ประสบขณะทำการสอน	๕๘
๑๘	ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาภูมิศาสตร์ในขณะที่ครูทำการสอน ..	๕๙
๑๙	นักเรียนที่เรียนวิชาภูมิศาสตร์ใดก็ตามความเห็นของครูภูมิศาสตร์ ...	๖๐
๒๐	ความคิดเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนวิชา ภูมิศาสตร์	๖๑

ตารางที่

หน้า

๒๑	อุปกรณ์การสอนที่ครูภูมิศาสตร์ใช้ประกอบการสอนวิชาภูมิศาสตร์	๒๒
๒๒	ปัญหาในการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาภูมิศาสตร์	๒๓
๒๓	ความเห็นของครูภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์แบบมี กิจกรรม มีอุปกรณ์การสอน และมีการวัดผล จะมีผลต่อหลักสูตร	๒๔
๒๔	ปฏิริยาของนักเรียนต่อการใช้อุปกรณ์การสอน	๒๕
๒๕	ครูภูมิศาสตร์เชิญวิทยากรมาให้คำปรึกษาแก่เด็กเรียน	๒๕
๒๖	กิจกรรมที่ครูจัดประกอบการสอนวิชาภูมิศาสตร์	๒๕
๒๗	ความคิดเห็นของครูภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับประโยชน์ของการพานักเรียนไป ศึกษานอกสถานที่	๓๐
๒๘	วิธีการที่ครูภูมิศาสตร์จัดทำก่อนไปศึกษานอกสถานที่	๓๑
๒๙	วิธีการวัดผลก่อนไปศึกษานอกสถานที่	๓๑
๓๐	ปัญหาในการจัดกิจกรรมของครูภูมิศาสตร์	๓๓
๓๑	ความเข้าใจของครูภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับความมุ่งหมายการวัดผล	๓๔
๓๒	แบบของการวัดผลการสอน	๓๕
๓๓	วิธีการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูภูมิศาสตร์ใช้ในปัจจุบัน	๓๖
๓๔	ผู้ที่ออกข้อทดสอบในการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์	๓๖
๓๕	ปัญหาที่ครูภูมิศาสตร์ประสบในการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์	๓๕
๓๖	ความคิดเห็นของครูภูมิศาสตร์ที่มีต่อหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์	๓๕
๓๗	วิธีแก้ปัญหา เมื่อครูภูมิศาสตร์สอนไม่ทันตามหลักสูตร	๔๐
๓๘	เหตุผลที่ครูต้องการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์	๔๒
๓๙	เหตุผลที่ครูไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์	๔๓
๔๐	เหตุผลที่หนังสือแบบเรียนยังไม่เหมาะสม	๔๔
๔๑	เหตุผลที่ครูต้องการให้มีการจัดอบรมครูและนิเทศการศึกษา	๔๕

ตารางที่

หน้า

๔๒	เหตุผลที่ครูไม่ต้องการให้มีกร จักอบรมครูและนิเทศการศึกษา	๔๖
๔๓	วิธีการที่ผู้บังคับมีวิชาช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ	๔๗
๔๔	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักในสิ่งที่ครูต้องการปรับปรุงในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ เรียงตามลำดับความต้องการมากน้อย	๔๘
๔๕	เหตุผลที่นัก เรียบชอบวิชาภูมิศาสตร์	๕๒
๔๖	เหตุผลที่นัก เรียบไม่ชอบวิชาภูมิศาสตร์	๕๕
๔๗	ความคิดเห็นของนัก เรียบที่มีต่อวิชาภูมิศาสตร์	๑๐๐
๔๘	ความคิดเห็นของนัก เรียบเกี่ยวกับครูภูมิศาสตร์	๑๐๑
๔๙	ลักษณะของครูภูมิศาสตร์ที่นัก เรียบต้องการ	๑๐๒
๕๐	เหตุผลที่นัก เรียบชอบฉาย สอนแบบใช้อุปกรณ์การสอน	๑๐๓
๕๑	ความรู้สึกของนัก เรียบขณะทีครูสอนวิชาภูมิศาสตร์	๑๐๔
๕๒	กิจกรรมการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ที่นัก เรียบมีส่วนร่วม	๑๐๕
๕๓	ความต้องการของนัก เรียบเกี่ยวกับการ วัสดุการสอนวิชาภูมิศาสตร์	๑๐๖
๕๔	หนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์ที่นัก เรียบใช้ในปัจจุบัน	๑๐๗
๕๕	เหตุผลที่นัก เรียบให้ความคิดเห็นหนังสือแบบ เรียบยังไม่เหมาะสม	๑๐๘
๕๖	ความคิดเห็นของนัก เรียบเกี่ยวกับอุปสรรคที่ทำได้ในการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ ไม่มีประสิทธิภาพ	๑๐๙
๕๗	ความคิดเห็นของนัก เรียบในการปรับปรุงการ สอนวิชาภูมิศาสตร์	๑๑๐